Additional Rooms to Government Middle School at Y. N. Hosakote

248. Sri P. ANJANAPPA (Pavagada).-

Will the Minister for Agriculture and Education be pleased to state: —

the stage at which the proposal for constructing additional rooms in the main building of Government Middle "chool, Y. N. Hosakote, Pavagada Taluk since their reply to Question No. 501 on 10th July 1967 stands?

A.—Sri K. V. SHANKARA GOWDA (Minister for Agriculture and Education).—

An estimate for Rs. 14,500 prepared by P. W. D. is under scrutiny. The construction, maintenance and repairs to the school buildings of Government Primary Schools (including Upper Primary Schools) is the statutory responsibility of the Taluka Boards under the Mysore Village Panchayats and Local Boards Act, 1959.

- ತ್ರೀ ಪಿ. ಅಂಜನಪ್ಪ.—ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ತಯಾರಿಸಿ 14,500 ರೂಪಾಯಗಳ ಅಂದಾಜನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವಾಗ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಿನುತ್ತೀರಿ ?
- ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ ಶಂಕರಗೌದ. —ನಾವು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಮಾಡಿ ಅವರು ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Gosadan Building at Yemmedoddi

249. Sri M. MALLAPPA (Birur).-

Will the Minister for Labour, Animal Husbandry, Fisheries and Sericulture be pleased to state:—

- (a) what is the purpose for which the Gosadan buildings constructed at Yemmedoddi near Birur:
  - (b) what is the cost of the estimate;
- (c) what is the amount of donation given by the Marwari Jain Sangh, Mysore State;
- (d) what is the recurring and non-recurring expenditure sanctioned annually to achieve the desired object of the Gosadana;
- (e) what action the Government propose to take for starting the work long pending in the Gosadan, Birur?
- A.—Sri D. DEVARAJA URS (Minister for Labour, Animal Husbandry, Fisheries and Sericulture).—
- (a) For housing and looking after old, disabled and useless cattle till they die a natural death.

- (b) Rs. 1,00,001.
- (c) Rs. 1,00,001.
- (d) Recurring: about Rs. 5,000. Non-Recurring: Nil.
- (e) The building work has been completed by the Public Works Department recently.
- ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ.—(ಅ) ಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ವಯನ್ನಾದ, ದುರ್ಬಲವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜ ನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ದುಕರುಗಳನ್ನು ನದರೀ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳು ನ್ಯಾಭಾವಿಕ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುವವರೆಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದಾನ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಕಟ್ಡಡ ಆಗಿದೆ, ಈಗ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಪ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆಯೇ? ಜಾನುವಾರುಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ? ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹುಲ್ಲು ಗಾವಲಗೆ ರಿಸರ್ವ್ ಆಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್...ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. 40 ರಿಂದ 50 ರಾಕು ದನಗಳು ಇವೆ ಮತ್ತು 2,500 ಎಕರೆವರೆಗೂ ಜಮೀನು ಕಾವಲನಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದೆ.
- ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ.—ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಲು ಕೊಡತಕ್ಕ ತಳಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ತೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಪಿಂಜರಾಫ್ರೇಲ್ ಅಂದರೆ ಅದು ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವುದಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾದವು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರದೇ ಇರತಕ್ಕ ದನಕರು ಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಇದು.
- ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ. __ಅದರ ಜೊತಗೆ ಹಾಲಿನ ಕೇಂದ್ರ ತೆರೆಯುವುದರಿಂದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಒಂದು ಫಾರಂನ್ನು ಮಾಡೋಣ, ಆದರೆ ಈ ಫಾರಂ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇನೆ.
- ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಚ್. ತಮ್ಮಯ್ಯ.—ಜೈನ ಸಂಘದವರು ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ಒಂದು ರೂಪಾಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಆಫೀನರ್ಸ್ಸ್ ಅಲ್ಲ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಬ್ಬರು ಇದ್ದಾರೆ. ಮೇಲ್ಬಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಬ್ಬರು, ದನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನರ್ಕಾರ ದವರು 5 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ರೆಕರಿಂಗ್ ಎಕ್ಸ್ ಪೆಂಡಿಚರ್ ಆಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ರೀತಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನಾವೇನೋ ಹೋಗಿ ಅವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
- Sri M. MANIK RAO SHAM RAO.—May I know whether the Government has taken any policy decision for protecting the disabled and uneconomic cattle wealth all over the State?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ದುರ್ಬಲವಾದ ದನಕರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಸುಗೆ ಅದು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದ ದುಡ್ಡು ಪಿಂಜರಾಪೋಲನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ದುರ್ಬಲವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾಲೀಕರ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೂಡಬಾರದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯುಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಇದೆ. ಅದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಪಿಂಜರಾಪೋಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

- ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಗೋಮಾಳಗಳಿವೆ, ಗೋಶಾಲೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜಮಾನುಗಳನ್ನೆರ್ವಾ ಉಳುಮೆಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದರ ಔಚಿತ್ಯವಾದರೂ ಏನು ? ಇರತಕ್ಕ ಗೋಮಾಳ ಗಳನ್ನು ವಿಲೇಜ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ನವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದನಗಳು ಮೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಜಮಾನು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ!
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರನ್. ... ಎಲೇಜ್ ಘಾರೆಸ್ಟ್ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ದೃಷ್ಟಿ ದೇಶದ ಹವಾಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯುಂದ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆನುವ ದೃಷ್ಟಿಯುಂದ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಗಡಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆನಲು ಅವಕಾಶವೂ ಬೇಕು. ಬಟ್ಟ ಬಯಲುಮಾಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗೋಮಾಳ ಆಗಲಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಆ ಮರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯೂ ಫಲವತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ.-50 ರಾಸುಗಳಿಗೆ 2 ಸಾವಿರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಕರೆ ಜಮಾನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅಂದವೇಲೆ ಒಂದು ರಾಸಿಗೆ 40 ಎಕರೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇಯುವುದಕ್ಕೆ ಜಮಾನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಮೈನೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳುಮೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಮಾನು ಇದೆಯೇ? ಹುಲ್ಲು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೇ? ಸಾಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ!
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಪ್ರೇವಾದ ವಿಷಯವಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 50 ಎಕರೆ ಬರಬಹುದು 200 300 ಎಕರೆ ಬರಬಹುದು.
  - ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪ.—ಎಷ್ಟು ಅವೃವ್∞ಾರಿಕ ?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಅವ್ಯವರಾರಿಕವಲ್ಲ, ಯಾರೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಅವಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ 50 ದನಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. 50 ದನಗಳಿಂದ ಈಗ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೋಮಾಳ ವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಡಿಯಾದೇಶದ ನಮಗ್ರ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- Dr. R. NAGAN GOWDA.—Is it the intention of the Government to have this large area as a sort of pinjrapole or resting place for the disabled cows in the whole State and if so, whether there are any provisions to remove the disabled animals from all over the State to this place?
- Sri D. DEVARAJ URS.—This is one place where we have started this pinjrapole. This cannot be a central place for all the animals from all over the State; I believe it is impracticable. This is meant only for the disabled animals round about, say within a radius of 100 miles and not within a radius of 500 miles.
- ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಮೈನೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಾಹನ ಸ್ಕರ್ಯ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾಳಿದೆ. ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪಿಂಜ್ರಾಫೋಲ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ದನಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ನಲುವಾಗಿ ಏನು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ?
- ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್.—ಮಾನ್ಯ ನದನ್ಯರು ಅದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಒಂದು ನಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಡಲ. ನಾವು ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿನಲು ಸಾಧ್ಯ? ದನಗಳು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲ ತಿರುಗದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಬೇಕು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಏನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿವರೆ ಅವರಂತೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ಮತ್ತು ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೂದೆ ಯನ್ನು ಮುಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.